

Úloha a místo dělostřeleckého průzkumného leteckého pluku v boji proti zbraním hromadného ničení

Kapitán Ladislav Lubeník

Součástí boje proti ZHN je též včas zjistit a přesně určit souřadnice těchto prostředků. Tomuto úkolu slouží i účelná organizace průzkumných prostředků.

V příspěvku chci především poukázat na důležitost průzkumu ZHN z hlediska jednotného použití a řízení prostředků průzkumu na jednotlivých stupních a zejména prostředků vzdušného průzkumu, jako hlavního prostředku pro vyhledávání ZHN.

V těchto otázkách došlo k změnám, které si vyžadují některé změny v organizaci a řízení vzdušného průzkumu. Změny v organizaci a řízení vzdušného průzkumu by měly vyplývat z potřeb boje s prostředky ZHN pravděpodobného nepřítele.

Většina těchto prostředků nepřítele je vysoce mobilní s krátkou dobou na přípravu odpálení (např. HONEST JOHN za 20 až 30 minut).

Vzhledem ke krátkosti doby odpálení, zejména u ZHN taktického určení, nezaměříme hlavní úsilí na vyhledávání těchto prostředků v palebných postaveních, ale na systematický průzkum všech přístupových komunikací v celém prostoru průzkumu frontu (LA) s důrazem na komunikace směřující do předpokládaných prostorů soustředění, montážních prostorů a prostorů palebných postavení.

Úkol zjišťovat většinu ZHN v prostoru průzkumu frontu (LA) nebude snadný. ZHN z hlediska objektu průzkumu jsou bodové objekty, malých rozměrů, které zejména po zamaskování ve vyčkávacích prostorech bude velmi obtížné zjistit. Přitom prostor průzkumu frontu (LA) co do velikosti lze předpokládat, že bude asi 300 km široký a 250 km hluboký s částečným překrytím některými prostředky operačního vzdušného průzkumu až do hloubky 600 km. Vzhledem k velikosti tohoto prostoru, jako prostoru vyhledávání málorozměrných cílů je to prostor tak veliký, že vyžaduje použití všechny prostředky vzdušného průzkumu organizované a s maximální hospodárností.

Letectvo bývá úkolováno i k průzkumu atomového dělostřelectva. Tento úkol není vhodné plnit převážnou většinou soudobých průzkumných letounů a to z těchto důvodů:

Atomové dělostřelectvo svým charakterem jako objekt vzdušného průzkumu se neliší demaskujícími znaky od ostatního hlavního dělostřelectva. Výjimku tvoří AK 280 mm, který však zastaral a je nahrazován AK 175 mm a houfnicemi 203,2 mm, které jsou v současné době nejmasovějším představitelem atomového dělostřelectva a které se neliší od ostatního dělostřelectva této ráže. Kromě toho vývoj atomového dělostřelectva směřuje k zmenšování ráží a spolu s tím i ke zmenšování vzdálenosti palebných postavení od čáry dotyku. Domnívám se proto, že průzkum atomového dělostřelectva nebude vhodné plnit běžným způsobem vzdušného průzkumu (tj. lety podél čáry dotyku v prostoru účinnosti značného množství prostředků PVO). K tomuto úkolu bude nutné využívat především pozemních prostředků průzkumu druhů vojsk a vrtulníků. Vzdušný průzkum by se na tomto úkolu podílel šikmým fotografováním přífrontového území protivníka z vlastního území vhodnými letouny, vybavenými dlouhoohniskovými a širokoformátovými fotokamerami. Výjimka bude při průzkumu atomového dělostřelectva na přesunech v hloubce a v prostorech soustředění, kdy průzkum atomového dělostřelectva bude zahrnut při běžném plánování vzdušného průzkumu nepřátelských vojsk.

Průzkumné letectvo jako prostředek, schopný získat vyčerpávající zprávy poměrně rychle z velkých hloubek a současně z různých prostorů, které lze podle vývoje situace usměrnit, zaměříme na hlavní typy ZHN nepřítele, které budou svoji účinností největší úhrozou našich vojsk, jako např. ZHN typu REDSTONE (PERSHING), CORPORAŁ (SERGEANT), LACROSSE, které může vzdušný průzkum vzhledem k demaskují-

cím znakům těchto prostředků rozpoznat. Tzn., že těžiště vzdušného průzkumu bude asi od vzdálenosti 8 až 10 km od čáry dotyku do celé hloubky prostoru průzkumu.

Vzhledem k boji se ZHN nepřítel může organizace prostředků vzdušného průzkumu být řešena několika způsoby.

Uvedu zejména dva možné způsoby:

1. možný způsob rozdělení prostředků a prostorů vzdušného průzkumu k průzkumu ZHN (schéma č. 1)

Ze schématu je vidět, že prostor do hloubky 70 km je překryt 2krát a to prostředky vzdušného průzkumu dpzlp, řízeného velitelstvím dělostřelectva a prostředky vzdušného průzkumu stíhacích bombardovacích divízi, řízených LA. Tím je dán předpoklad k narušení hospodárnosti při využití prostředků průzkumu, protože nad některými objekty by docházelo k současnému, nebo časově málo odlišnému průzkumu stejného prostoru prostředky řízenými velitelstvím dělostřelectva i letecké armády. To je jedno hledisko na rozdělení prostředků. Dále chci rozebrat úlohu dpzlp v této 1. variantě vzhledem k hlavní otázce boje proti ZHN nepříteli.

Dpzlp zde plní kromě úkolů průzkumu též úkol opravování dělostřelecké palby. Úsilí, které bývá vyčleňováno pro opravování dělostřelecké palby (dále jen ODP) ztrácí z části své opodstatnění vzhledem k možnému používání účinnějších úderných prostředků dělostřelectva, tj. řízených a neřízených raket. Při použití těchto prostředků odpadá totiž ODP a je nahrazováno kontrolním průzkumem výsledků úderů (kontrolní fotografický průzkum). Vzlety na průzkum výsledků vlastních úderů — zda byl cíl zničen — si vyžadá určitého úsilí průzkumného letectva. Z toho důvodu bude výhodné k zvýšení hospodárnosti vzletů tyto úkoly kontroly úderů spojit s ostatními úkoly průzkumu nebo na jeden průzkumný vzlet plánovat 2 až 3 úkoly kontroly vlastních úderů způsobem okamžitého hlášení epicenter v souřadnicích na síti vzdušného průzkumu s fotografickou kontrolou. Proto tyto lety vzhledem k svému charakteru je nutné hodnotit jako lety průzkumné. Tento závěr mění i úlohu dpzlp v tom, že jeho hlavním úkolem bude průzkum.

Proto rozeberu i

2. možný způsob rozdělení prostředků a prostorů průzkumu (schéma č. 2).

1. Prostor průzkumu frontu (LA) je účelně pokrýt ve všech jeho částech.

2. Dává záruku jednotného řízení vzdušného průzkumu při současném zpracování všech výsledků vzdušného průzkumu; (v prvním způsobu by výsledky dpzlp byly zpracovávány v rámci velitelství dělostřelectva a letectvu by výsledky byly předávány podle možnosti — pravděpodobně jen součinnostně) a při využívání výsledků ostatních druhů vzdušného průzkumu, jako rádiového, radiotechnického, radiolokačního spolu s doplňkovým průzkumem neúplných zpráv o objektech co by v druhém případě umožňovalo akceschopnější efektivnější řízení průzkumu.

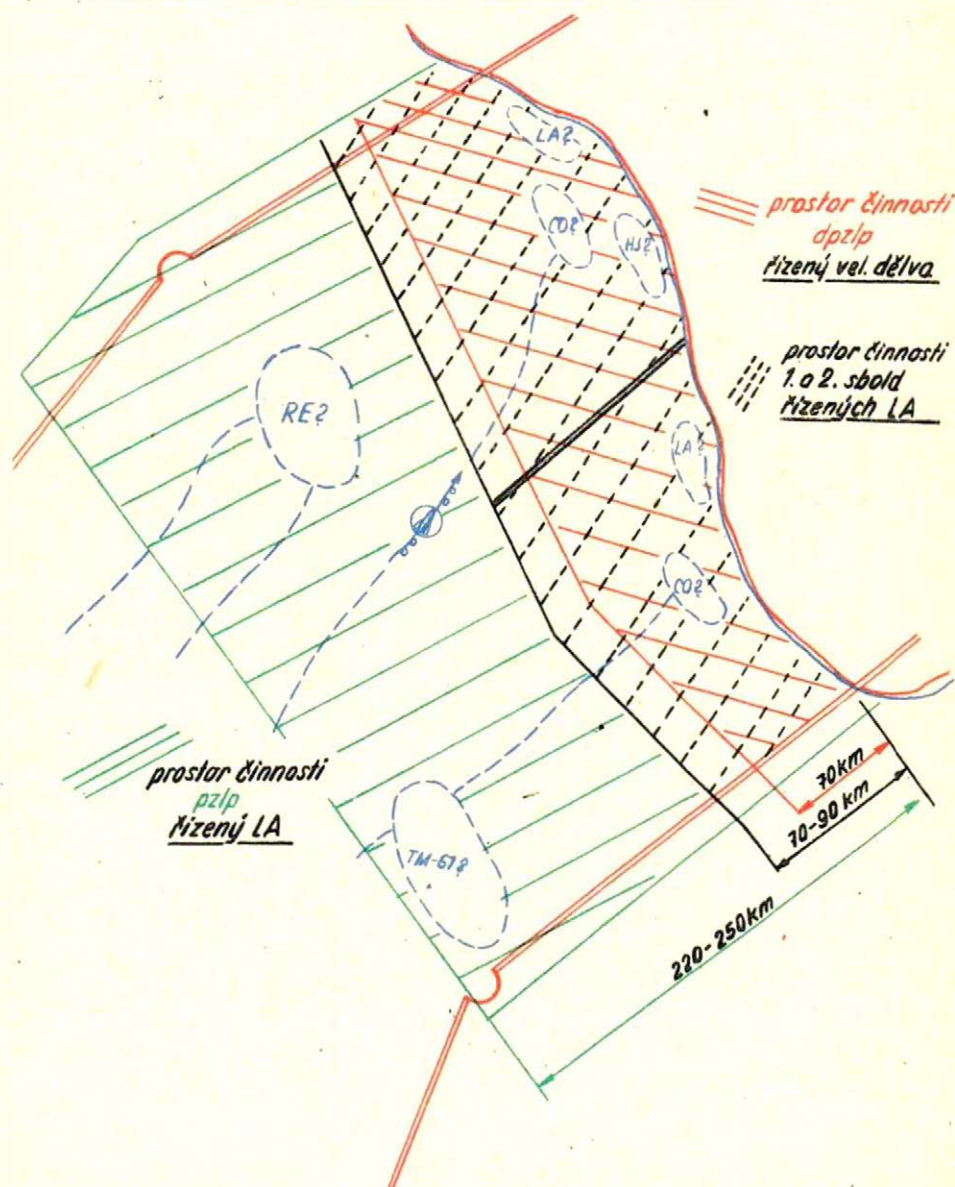
3. Jednotlivých typů letounů by bylo využito podle možnosti doletu buď jen pro vyhledávání, nebo též pro bezprostřední úder na zjištěné ZHN.

4. Účinnost průzkumu bude zvýšena tím, že jednotlivé druhy letectva budou plnit úkoly vyhledávání převážně jen určitých typů ZHN (sbold HJ, LA, CO; pzlp RE, TM-76 (61)). Toto umožňuje průzkumným osádkám dosáhnout vysoké efektivnosti ve vyhledávání určených ZHN a navíc v určitých prostorech (co do velikosti omezených), které budou moci osádky daleko lépe znát, než by tomu bylo v 1. variantě při plnění úkolů v bezmála celém prostoru frontu (LA). Výjimkou bude průzkum ZHN na přesunech, který bude zaměřen na všechny druhy ZHN všemi druhy letectva.

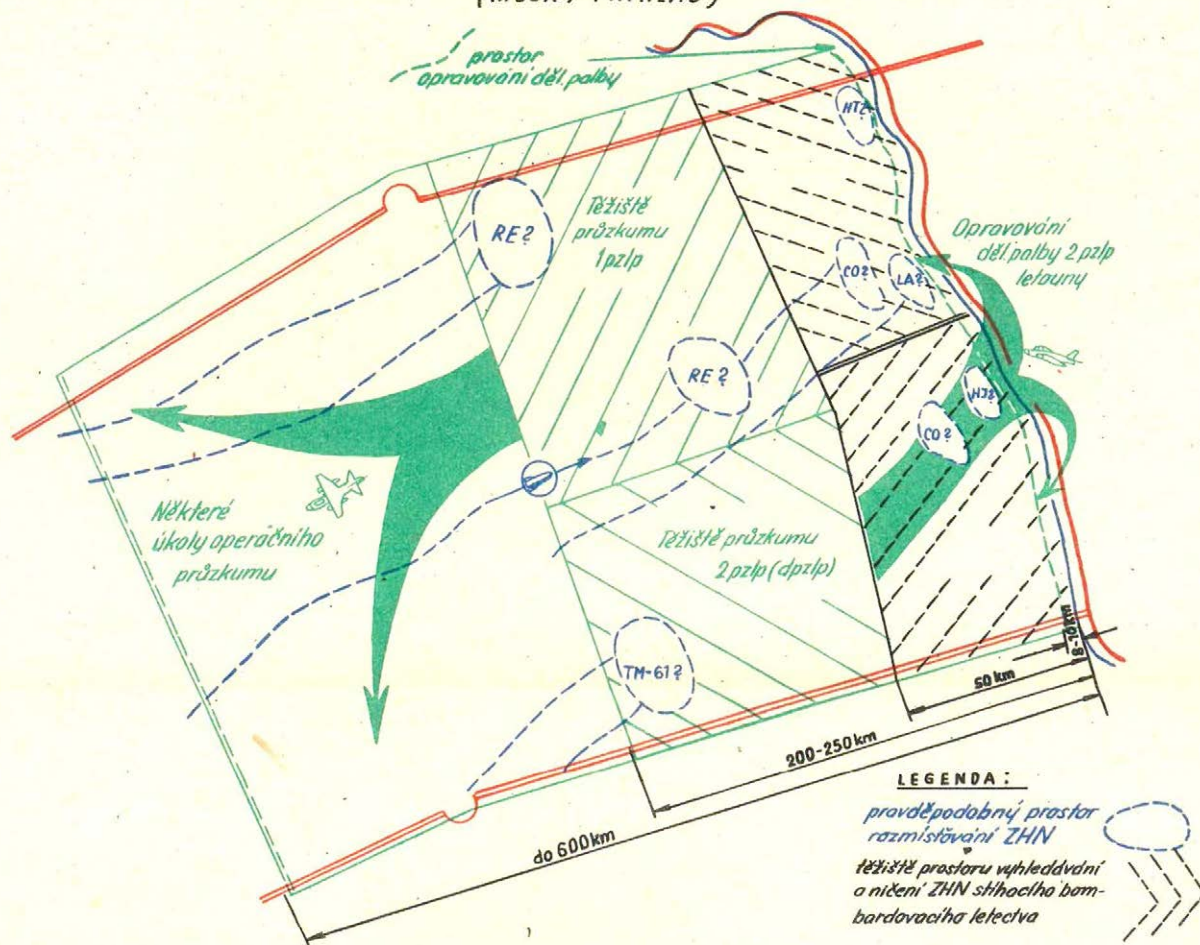
Toto rozdělení průzkumných prostředků nevylučuje možnost průzkumu ZHN mimo určený prostor. Tak např. stíhací bombardovací letectvo bude plnit úkoly průzkumu v případě, že bude zabezpečovat činnost td (msd) na směru rozhodující činnosti frontu (A) až do hloubky 100 i více km, s cílem zjišťovat a včas ničit objekty nepřítel, bránící v postupu vlastních vojsk. Taktéž průzkumné letecké pluky budou vyhledávat i ZHN v prostorech stíhacích bombardovacích divízi po trati letu do svých prostorů průzkumu a zpět, a kromě toho v některých údobích operace budou úkolovány i k vy-

Schéma č. 1

Současný stav rozdělení prostředků a prostorů vzdušného průzkumu k zjištění zbraní hromadného ničení nepřítele.

ROZDĚLENÍ PROSTORU PRŮZKUMU K VÝHLEDÁVÁNÍ ZHN V RÁMCI FRONTY.
(MOŽNÝ PŘÍKLAD)

hledávání ZHN v některých pravděpodobných prostorech rozmístění ZHN (zejména typů CORPORAL a SERGEANT) v prostorech stíhacích bombardovacích divízi. O průzkumu v těchto prostorech bude štáb letecké armády povinen informovat danou sbold, aby nedocházelo ke zdvojování úkolu sbold ve stejném nebo přibližném čase.

Jak vzhledem k důležitosti průzkumu ZHN a boje s nimi řešit otázku opravování hlavného dělostřelectva?

Opravování dělostřelecké palby připadá v úvahu do hloubky 8 až 10 km výjimečně až 15 km od čáry dotyku. Tuto otázku je možno řešit kombinací vhodných prostředků. Pro bližší hloubku a při vhodném terénu využívat vrtulníku jako vyvýšené pozorovatelny z vlastního území a v některých případech i jejich krátkými vzlety nad území nepřítel. Ve větších hloubkách využívat dvoumístných průzkumných letounů.

Za předpokladu, že tyto letouny by byly u jednoho z průzkumných pluků, byly by využívány pro potřebu dělostřelectva formou přidělených vzletů; dpzlp by bylo možné (viz druhy způsob — schéma č. 2) ponechat jako druhý pzlp u letecké armády v rámci jednotného řízení průzkumu ZHN. Hodnotíme-li možnosti dpzlp (druhého pzlp), u kterého by byly také dvoumístné průzkumné letouny, lze říci:

— dvoumístný letoun má výhodnější podmínky k opravování dělostřelecké palby než letoun jednomístný;

— vzhledem k takticko-technickým datům je uvedený letoun vhodný více pro malé hloubky;

— dříve plánované úsilí dpzlp pro ODP by tímto rozdělením sice o něco málo kleslo, ale vzhledem k tomu, že dělostřelectvo by mohlo plnit hlavní úkoly účinnějšími údernými prostředky, kde odpadá ODP a je nahrazováno kontrolním průzkumem oběma průzkumnými pluky, úsilí ve prospěch dělostřelectva by tím ještě narostlo.

Ostatní úkoly ODP, zejména v malé hloubce, by musely plnit jiné prostředky (např. vrtulníky, lehké letouny, vhodné pozorovatelny apod.). Jak by při této organizaci byly vyzývány vzlety k ODP, aniž by docházelo ke ztrátě času?

Požadavky ke vzletům na ODP by mohly být uskutečňovány přes letecké operační skupiny vševojskových armád (LOS), které by stejně tak jako vyzývání úderných skupin z přidělených vzletů by se vyzývaly i letouny k ODP podle určeného úsilí, přičemž by letouny byly z části v pohotovosti č. 1 a 2 za úzké součinnosti s orgány dělostřelectva.

Úloha LOS by ještě v tomto případě vzrostla tím, že po zjištění ZHN v pásnu vševojskové armády v hloubce dosahu armádních raket a po rozhodnutí velitele vševojskové armády k úderům na zjištěnou ZHN vlastními prostředky by velitel LOS, nebo jeho orgán přítomný na VS vševojskové armády souběžně informoval velitele letecké armády o plánovaném úderu, čímž by bylo vyloučeno zdvojení zásahu úderných prostředků. Obráceně, při zásahu údernými prostředky letectva v pásnu vševojskové armády, informovalo by VS LA LOS a ta velitele vševojskové armády.

Takto organizované a řízené prostředky vzdušného průzkumu v rámci LA by zabezpečily průzkum pro potřeby frontu a tedy zároveň pro potřeby dělostřelectva tím, že by velitelství dělostřelectva frontu uplatnilo požadavky na průzkum v nařízeních pro leteckou armádu.

Závěr

Řešit úlohu dpzlp je důležité a aktuální. V příspěvku jsem nemohl rozebrat všechny problémy, spojené s touto otázkou. Chtěl jsem poukázat na možnosti různé úlohy dpzlp a přispět tak k řešení této otázky ovšem za aktivního přispění ostatních druhů vojsk.